

Obveznici poreza na dodanu vrijednost u RH

Pankreć, Dubravka

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **RRiF College of Financial Management / RRiF Visoka škola za financijski menadžment**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:198:087122>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**



Repository / Repozitorij:

[Repository of Final Examination Papers University of Applied Sciences RRiF - Final Examination Papers and Diploma Papers](#)



RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I FINANCIJE

ZAVRŠNI RAD

**OBVEZNICI POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

Ime i prezime studenta: Dubravka Pankrećić

Matični broj studenta: 295/11-1

Mentor: dr. sc. Ljerka Markota, profesor visoke škole

Zagreb, 2017.

OBVEZNICI POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ

SAŽETAK

U ovom se radu obrađuje pojam i kategorija poreznih obveznika u Republici Hrvatskoj. Cilj ovog rada je definirati pojam i status obveznika poreza na dodanu vrijednost. U radu se pojašnjava razlika između redovitih i malih poreznih obveznika. Obraduje se i način registracije poreznih obveznika kao i dodjela i važnost PDV identifikacijskog broja. Nadalje, ovim radom pojašnjava se i način izlaska poreznih obveznika iz sustava poreza na dodanu vrijednost i to zbog smanjenog prometa kao i zbog likvidacije djelatnosti. Od razdoblja ulaska u Europsku uniju, odnosno od 1. srpnja 2013., posebna važnost pridaje se sustavu za razmjenu informacija o PDV-u.

Ključne riječi: porezna dodanu vrijednost, obveznik PDV-a, PDV identifikacijski broj, ulazak i izlazak iz sustava PDV-a

TAXPAYER IN REPUBLIC OF CROATIA

SUMMARY

This paper deals with the term and category of taxpayer in Republic of Croatia. The main goal of this paper is to define the term and status of value added taxpayer. Also this paper defines the difference between regular and small taxpayers. The procedure for registration of taxpayers as well the assignment and importance of VAT identification number is also elaborated. Furthermore, this paper also elaborates the modalities that taxpayers can use for unregistering from VAT system due to the reasons of impaired turnover as well as liquidation of activity. Since becoming member of the European Union that is as of July 1 2013 special importance has been given to the VAT Information Exchange System (VIES).

Key words: value added tax (VAT), value added taxpayer, VAT identification number, registration and unregistration of VAT

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POJAM OBVEZNIKA PDV-a U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	2
2.1. Porezni obveznik – definiranje pojma.....	2
2.2. Ulazak u sustav PDV-a	3
2.3. Kategorije poreznih obveznika	7
2.3.1. Redoviti porezni obveznici	7
2.3.2. Mali porezni obveznici	8
2.3.3. Mjesečni i tromjesečni obveznici PDV-a	8
2.4. Tko se ne smatra poreznim obveznikom	9
3. REGISTARCIJA POREZNIH OBVEZNIKA	11
3.1. Upis u registar poreznih obveznika	11
3.2. Dodjela i važnost identifikacijskog broja	17
4. VIES BAZA	21
5. OBVEZE PRI IZLASKU IZ SUSTAVA PDV-a.....	24
5.1. Izlazak iz sustava PDV-a zbog smanjenja prometa.....	25
5.2. Izlazak iz sustava PDV-a zbog likvidacije djelatnosti	27
6. STATISTIČKI PODACI O OBVEZNICIMA PDV-a U REPUBLICI HRVATSKOJ .	29
7. ZAKLJUČAK.....	32
POPIS LITERATURE.....	34
POPIS SLIKA	35
POPIS TABELA	36
POPIS GRAFIKONA.....	37

1. UVOD

U ovom se radu obrađuje tema obveznika poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: RH) te se analizira, prije svega, pojam poreznih obveznika kao i razgraničenja istih. Porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti. Cilj ovog rada je prikazati porezne, pravne i ekonomske aspekte ulaska i izlaska iz sustava poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV). Aktualnost navedene teme bila je posebno izražena u periodu pristupanja Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU) pri čemu su otvoreni trgovinski putovi između zemalja članica što je uvelike utjecalo na poreznu politiku RH. U nastavku se daje prikaz obveza poreznih obveznika nakon pristupanja EU.

Struktura rada podijeljena je u nekoliko dijelova, odnosno poglavlja. Nakon uvoda slijedi objašnjenje pojma poreznih obveznika u RH te razgraničenje istih. Središnji dio rada odnosi se na registraciju poreznih obveznika u RH. U tom dijelu pojašnjava se i važnost identifikacijskog broja kao i upis u registar poreznih obveznika. U sljedećem dijelu rada pojašnjava se sustav za razmjenu informacija o porezu na dodanu vrijednost čije je pitanje vrlo aktualno od pristupanja naše zemlje EU. Nadalje, u sljedećem poglavlju daje se opis i porezne posljedice izlaska iz sustava poreza na dodanu vrijednost. U radu se daje statistička obrada i prikaz broja obveznika poreza na dodanu vrijednost u RH u razdoblju od 2011. do 2016. godine. Završni dio rada daje se u zaključku uz popis literature, slika, grafikona i tabela.

2. POJAM OBVEZNIKA PDV-a U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1. Porezni obveznik – definiranje pojma

U hrvatskom poreznom sustavu pojam poreznog obveznika definiran je u članku 6. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 73/13. – 115/16., u daljnjem tekstu Zakon o PDV-u) te u članku 7. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 79/13. – 41/17., u daljnjem tekstu: Pravilnik o PDV-u). Porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti. Gospodarska djelatnost je svaka djelatnost proizvođača, trgovaca ili osoba koje obavljaju usluge, uključujući rudarske i poljoprivredne djelatnosti te djelatnosti slobodnih zanimanja¹. Gospodarskom djelatnošću smatra se i iskorištavanje materijalne ili nematerijalne imovine u svrhu trajnog ostvarivanja prihoda. Samostalnost ne postoji u slučaju zaposlenika i drugih osoba koje su povezane s poslodavcem ugovorom o radu ili drugim ugovorom kojim se uređuje odnos poslodavca i posloprimca glede radnih uvjeta, naknada i obveza poslodavca, a koji ima obilježja nesamostalnosti.

Uz zadovoljenje uvjeta obavljanja gospodarske djelatnosti i samostalnosti te na temelju ostvarenih isporuka dobara i usluga u svoti većoj od 230.000,00 kn, navedeni porezni obveznici trebaju ući u registar obveznika PDV-a (sustav PDV-a) i smatraju se „redovitim“ poreznim obveznicima koji osim obveze PDV-a imaju i pravo priznavanja pretporeza, uz zadovoljenje propisanih uvjeta. Valja naglasiti kako su odredbama Zakona o PDV-u te ulaskom RH u EU, od 1. srpnja 2013., propisane značajne novosti u vezi s određivanjem tko se smatra poreznim obveznikom u odnosu na porezna određenja prije toga razdoblja. Zakon o PDV-u poreznog obveznika više ne definira kao „poduzetnika“, kao što je bio slučaj u ranijem Zakonu.

Poreznim obveznicima ne smatraju se tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima i u slučaju kada ubiru pristojbe, naknade i druga plaćanja u vezi s obavljanjem djelatnosti ili transakcija u okviru svog djelokruga ili ovlasti. Pravilnikom o PDV-u je propisano da pravna ili fizička osoba postaje poreznim obveznikom s prvim izvana primjetnim aktivnostima koje su usmjerene na obavljanje gospodarske djelatnosti. Tim se

¹Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2013.) Narodne novine (online), Raspoloživo na http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_73_1451.html (pristupljeno 30.11.2016.)

aktivnostima osobito smatraju pripremne radnje, prva nabava robe, nabava osnovnih sredstava i slično. Smatra se da porezni obveznik djeluje kao takav i pod prisilnom upravom, u likvidaciji, u stečaju te u ostalim sličnim postupcima ili u provedbi oporuke². Poreznim obveznikom u RH smatra se i strani porezni obveznik koji isporučuje dobra u RH poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, a čija stjecanja dobara unutar EU-a ne podliježu plaćanju PDV-a, ili bilo kojoj osobi koja nije porezni obveznik, a koji je prešao prag isporuke u svoti od 270.000,00 kn ili je odustao od navedenog praga isporuke³. U slučaju kada više fizičkih osoba zajednički obavlja djelatnost, poreznim obveznikom smatraju se svi supoduzetnici, odnosno svaka fizička osoba za dio primitaka koji joj pripada od zajedničkog obavljanja djelatnosti, a za porezne obveze odgovaraju solidarno⁴. Prema navedenom, porezni obveznik je svaka fizička ili pravna osoba koja je dužna podmiriti poreznu obvezu.

2.2. Ulazak u sustav PDV-a

Ulazak u sustav PDV-a može biti zakonska obveza, pa govorimo o ulasku u sustav PDV-a po sili zakona ili poduzetnik može ući u sustav PDV-a dobrovoljno. Pravilnik o PDV-u navodi kako pravna ili fizička osoba postaje porezni obveznik s prvim izvana primjetljivim aktivnostima koje su usmjerene na obavljanje gospodarske djelatnosti. Prvim izvana primjetljivim aktivnostima smatraju se osobito pripremne radnje, prva nabava robe, nabava osnovnih sredstava i slično. Porezni obveznik s prvim gore navedenim aktivnostima postaje obvezan upisati se u registar obveznika PDV-a.

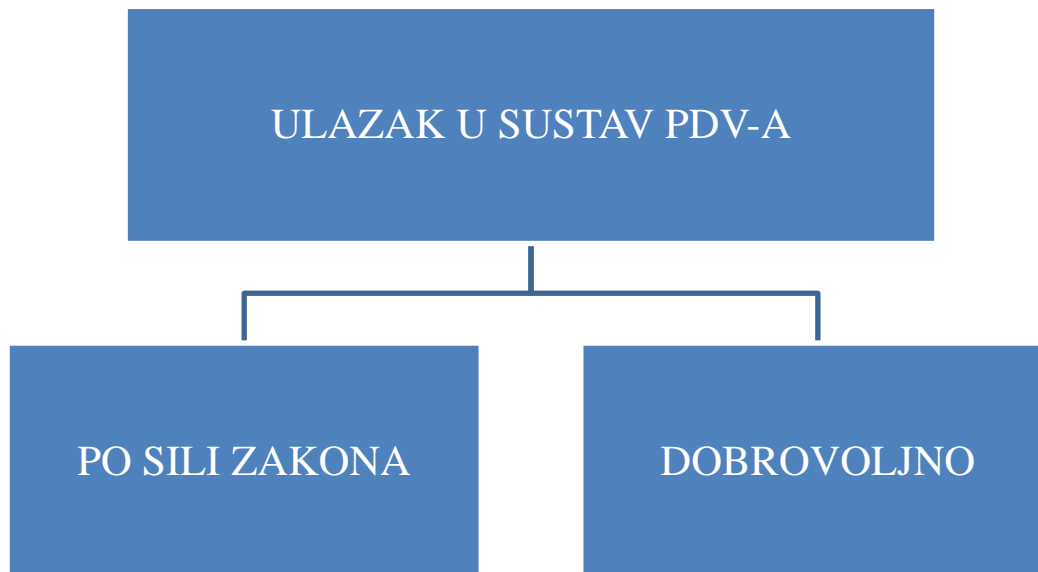
U drugom slučaju kada zakonske obveze nije ispunjena, porezni obveznik može samostalno odlučiti da želi ući u sustav PDV-a i predati zahtjev za upisom u registar obveznika PDV-a. Porezni obveznik koji nema obvezu ulaska u sustav već to učini prema vlastitom izboru smatra se da je dobrovoljno ušao u sustav.

U nastavku se daje prikaz načina ulaska u sustav PDV-a.

² Markota, LJ. (2015.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRI plus d.o.o., str. 22.

³ Markota, LJ. (2015.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRI plus d.o.o., str. 23.

⁴ Baica, N. (2014.): Ulazak i izlazak iz sustava PDV-a za 2014. Zagreb: Računovodstvo i porezi, Raspoloživo na: <http://www.racunovodstvo-porezi.hr/sites/default/files/casopisprivitak/ripup13-12-067.pdf> (pristupljeno 30.11.2016.)



Slika 1. Načini ulaska u sustav PDV-a

Svi porezni obveznici, osim „po sili zakona“, mogu ući u sustav PDV-a i dobrovoljno, ako su u prethodnoj kalendarskoj godini ostvarili isporuke dobara i usluga u svoti manjoj od 230.000,00 kn. To znači da prijavu u sustav PDV-a nisu obvezni podnijeti društva te obrtnici „dobitaši“ i „dohodaši“ koji su u prethodnoj godini ostvarili isporuke dobara i usluga u vrijednosti manjoj od 230.000,00 kn. Općenito gledajući, porezni obveznik treba ući u sustav PDV-a „po sili zakona“ ako je u prethodnoj godini ostvario oporezive isporuke dobara i usluga u svoti većoj od 230.000,00 kn. Porezni obveznici koji prijeđu prag isporuke u svoti od 230.000,00 kn u prethodnoj godini postaju porezni obveznici od 1. siječnja tekuće godine. U slučaju supoduzetništva, odnosno zajedničkog obavljanja obrtničke djelatnosti, kriterij od 230.000,00 kn odnosi se na ukupnu vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga, a ne na pojedinačni promet za svakog supoduzetnika⁵.

Prometi koji ulaze u vrijednost isporuka u svoti od 230.000,00 kn su:

- vrijednost isporuka dobara i usluga koje su oporezive po stopi PDV-a od 5 %, 13 % i 25 % (kao i stare stope PDV-a od 22 %, 23 %, 10 % i 0 %)
- vrijednost isporuka oslobođenih PDV-a iz čl. 45., 46., 47., 48. i 49. Zakona o PDV-u

⁵Markota, Lj. (2015.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 26.

- vrijednost isporuka nekretnina i transakcija iz čl. 40. st. 1. t. a) – g) Zakona o PDV-u (osim ako su te transakcije pomoćne).

Međutim, porezni obveznik neće u prag prometa evidentirati sljedeće isporuke:

- isporuke oslobođene PDV-a čl. 39. i 40. Zakona o PDV-u (osim transakcija iz čl. 40. st. 1. t. a) – g))
- isporuke materijalnih i nematerijalnih gospodarskih dobara poreznog obveznika.

Za ulazak u sustav PDV-a u 2018. godini će se primjenjivati prag isporuke dobara i usluga u 2017. godini u svoti preko 300.000,00 kn.

Poduzetnici mogu ući u sustav PDV-a i dobrovoljno, i to od 1. siječnja kalendarske godine, na početku obavljanja djelatnosti ili tijekom godine. To znači da navedeni porezni obveznici žele biti obveznici PDV-a neovisno o tome što nisu prešli „prag“ prometa za ulazak, odnosno 230.000,00 kn⁶. To su tzv. „mali porezni obveznici“ koji o svojoj namjeri ulaska u registar obveznika PDV-a trebaju izvijestiti nadležnu ispostavu Porezne uprave.

Porezni obveznici i u slučajevima kada nisu upisani u registar poreznih obveznika moraju iskazati poreznu obvezu u sljedećim poreznim situacijama:

- u pojedinim slučajevima obavljanja određenih oporezivih transakcija
- prelaskom propisanog praga stjecanja od 77.000,00 kn
- ili odricanjem od navedenog praga

U tablici 1 dan je prikaz poreznih obveznika koji se trebaju upisati u registar obveznika PDV-a ili registrirati se za potrebe PDV-a.

⁶ibid, str. 28.

POREZNI OBVEZNICI		
UPISANI U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a U RH I U VIES BAZI	REGISTRIRANI ZA POTREBE PDV-a (NALAZE SE SAMO U VIES BAZI)	
„Redoviti” porezni obveznici (dohodaši, dobitaši)	Inozemni porezni obveznici - za isporuku dobara i usluga (samo kada tuzemni porezni obveznik ne mora preuzeti obvezu PDV-a)	„Mali porezni obveznici” i porezni obveznici oslobođeni PDV-a za transakcije iz čl. 40. st. 1. t. a) – g) Zakona o PDV-u
Imaju pravo na pretporez	Imaju pravo na pretporez	Nemaju pravo na pretporez

Tabela 1. Porezni obveznici koji se trebaju upisati u registar obveznika PDV-a ili registrirati se za potrebe PDV-a

Izvor: Markota, LJ. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini - ulazak i izlazak. Zagreb: RRiF br. 12/16 (UDK 336.2), str. 194.

Iz tabele 1 je vidljivo da se razlikuju porezni obveznici koji se trebaju upisati u registar obveznika PDV-a u RH i oni koji se samo registriraju za potrebe PDV-a. Iz navedenog proizlaze i različita prava poreznih obveznika. Jedno od najznačajnijih prava u PDV-u je pravo na korištenje pretporeza. Pretporez je iznos PDV-a kojega su poreznom obvezniku zaračunali i na računima iskazali drugi poduzetnici za isporuke dobara i za obavljene usluge. Iz tabele 1 je također vidljivo kako pravo na pretporez nemaju mali porezni obveznici te porezni obveznici koji su oslobođeni PDV-a. Za obrtnike „dohodaše“ koji posluju sezonski (društva ne mogu dobiti rješenje za sezonsko poslovanje), odnosno imaju rješenje o poslovanju samo nekoliko mjeseci tijekom poslovne godine, ostvareni promet u tom razdoblju smatra se ostvarenim prometom cijele kalendarske godine. Njihove se isporuke smatraju godišnjima, a odluka o tome moraju li se upisati u sustav PDV-a ovisi i o ostvarenom prometu u tom razdoblju poslovanja⁷.

⁷Markota, LJ. (2016.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 189.

2.3. Kategorije poreznih obveznika

Porezni obveznici razlikuju se ovisno o obvezama i pravima koje mogu ostvariti u sustavu poreza na dodanu vrijednost. Razlikuju se sljedeće kategorije poreznih obveznika:

- Redoviti porezni obveznici
- Mali porezni obveznici

Za definiranje poreznog obveznika važno je razlikovati porezne obveznike koji su upisani u registar obveznika PDV-a („redoviti“ porezni obveznici) od onih koji se trebaju samo registrirati za potrebe PDV-a („mali“ porezni obveznici) kako bi preuzeli obvezu plaćanja PDV-a, a da pritom nemaju pravo na pretporez, nego imaju samo obvezu plaćanja poreza. Pritom „redoviti“ porezni obveznici na primljenu uslugu (ako je mjesto oporezivanja RH) trebaju iskazati obvezu PDV-a i mogu priznati pretporez, a mali porezni obveznici, trebaju iskazati obvezu, ali nemaju pravo na priznavanje pretporeza.

2.3.1. Redoviti porezni obveznici

Pod redovitim poreznim obveznikom smatra se porezni obveznik koji je upisan u registar poreznih obveznika i na koji se primjenjuje redoviti postupak i kriteriji oporezivanja, odnosno oni porezni obveznici koji na isporuke obračunavaju PDV i imaju pravo na priznavanje pretporeza. Poduzetnici čiji je prag prometa iz prethodne godine veći od 230.000,00 kn smatraju se redovitim poreznim obveznicima. Redoviti porezni obveznici su upisani u registar obveznika PDV-a i na svoje oporezive isporuke dobara i usluga obračunavaju PDV te koriste pretporez iz ulaznih računa pod uvjetima koji su propisani Zakonom o PDV-u. Svojstvo ovog obveznika stječe se po sili zakona ili vlastitom odlukom.

2.3.2. Mali porezni obveznici

Mali porezni obveznik je pravna osoba sa sjedištem, stalnom poslovnom jedinicom, odnosno fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u tuzemstvu, čija vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini nije bila veća od 230.000,00 kn. Mali porezni obveznik nema obvezu upisa u registar poreznih obveznika, ali to može učiniti dobrovoljno i tako postati redoviti porezni obveznik, s obvezom ostanka u sustavu PDV-a naredne tri godine. Mali porezni obveznik je:

- oslobođen plaćanja PDV-a na isporuke dobara ili usluga
- nema pravo iskazivati PDV na izdanim računima
- nema pravo na odbitak pretporeza.

Oslobođenje od plaćanja PDV-a ne primjenjuje se kada dolazi do prijenosa porezne obveze na porezne obveznike (npr. kad im usluge obavlja porezni obveznik koji nema sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu, a mjesto oporezivanja je RH)⁸.

2.3.3. Mjesečni i tromjesečni obveznici PDV-a

Podjela poreznih obveznika na mjesečne ili tromjesečne obveznike PDV-a odnosi se na rokove podnošenja prijave poreza na dodanu vrijednost, odnosno obrazac PDV. Naime, mjesečni porezni obveznici prijavu podnose svakog mjeseca dok tromjesečni obveznici to čine svaka tri mjeseca. Porezni obveznici mogu biti mjesečni ili tromjesečni obveznici PDV-a ovisno o tome jesu li u prethodnoj godini ostvarili isporuke veće ili manje od 800.000,00 kn s PDV-om⁹. Navedeno znači da ako vrijednost isporuka (zajedno s PDV-om) prelazi 800.000,00 kn s PDV-om, porezni će obveznik biti mjesečni obveznik PDV-a, a ako je manja, može biti tromjesečni što sam poduzetnik odlučuje. Međutim, porezni obveznici koji obavljaju transakcije unutar EU-a (isporuke dobara u EU-u, stjecanje dobara unutar EU-a, „inozemne“ usluge i dr.) ne mogu biti tromjesečni obveznici neovisno o ostvarenoj vrijednosti isporuka te su mjesečni obveznici. Tromjesečni porezni obveznici

⁸ https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Prirucnik_trgovacka_2012.pdf (7.1.2017.)

⁹ Markota, LJ. (2016.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 192.

koji počinju obavljati transakcije unutar Europske unije tijekom tromjesečja, obvezni su za svaki mjesec tog tromjesečja podnijeti mjesečnu prijavu PDV-a¹⁰.

2.4. Tko se ne smatra poreznim obveznikom

Člankom 6. stavak 5. Zakona o PDV-u navedeno je tko se ne smatra poreznim obveznikom, a to su:

- tijela državne vlasti
- tijela državne uprave
- tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- komore
- druga tijela s javnim ovlastima i u slučaju kada ubiru pristojbe, naknade i druga plaćanja u vezi s obavljanjem djelatnosti ili transakcija u okviru svog djelokruga ili ovlasti.

Međutim, ako bi obavljanje tih djelatnosti, kao da nisu porezni obveznici, dovelo do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja, kod obavljanja takvih djelatnosti ili transakcija, ta se tijela smatraju poreznim obveznicima u vezi s tim djelatnostima ili transakcijama. To se odnosi na djelatnosti:

1. telekomunikacijske usluge
2. isporuka vode, plina, električne energije i grijanja
3. prijevoz dobara
4. lučke usluge i usluge zračnih luka
5. prijevoz putnika
6. isporuka novih dobara proizvedenih za prodaju
7. transakcije u vezi s poljoprivrednim proizvodima koje obavljaju poljoprivredne interventne službe u skladu s propisima o zajedničkoj organizaciji tržišta tih proizvoda
8. organizacija trgovačkih sajmova i izložbi
9. skladištenje
10. djelatnosti pravnih osoba koje se bave komercijalnim oglašavanjem

¹⁰[https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Uputa%20za%20popunjavanje%20prijave%20PDV-a%20\(Obrzac%20PDV\)%20\(21.06.2013.\).pdf](https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Uputa%20za%20popunjavanje%20prijave%20PDV-a%20(Obrzac%20PDV)%20(21.06.2013.).pdf) (7.1.2017.)

11. djelatnosti putničkih agencija

12. vođenje trgovina za potrebe osoblja, zadruga, industrijskih kantina i slično.

Ako tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima obavljaju navedene djelatnosti koja uključuje i djelatnost iskorištavanja materijalne ili nematerijalne imovine (najam, zakup i slično), smatrat će se poreznim obveznicima, osim ako te djelatnosti obavljaju u zanemarivom opsegu. Zanemarivi opseg je vrijednost navedenih isporuka u svoti ispod 230.000,00 kn.

Također, poreznim obveznikom se ne smatraju članovi predstavničkih tijela državne vlasti, tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, članovi skupština, upravnih i nadzornih odbora, suci porotnici, stečajni upravitelji i arbitražni sudci.

3. REGISTRARIJA POREZNIH OBVEZNIKA

3.1. Upis u registar poreznih obveznika

U prethodnim poglavljima pojašnjeno je kako se u registar poreznih obveznika može pristupiti na dva načina. Tako razlikujemo obveznike koji moraju ući u sustav PDV-a po sili Zakone i one koji ulaze dobrovoljno. Odluku o tome donose najčešće na kraju kalendarske godine. Zakon o PDV-u koji propisuje da se u sustav PDV-a mora registrirati obveznik koji je ostvario vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga u prethodnoj godini u iznosu od 230 000,00 kn. Poduzetnici mogu ući u sustav PDV-a i dobrovoljno, i to od 1. siječnja kalendarske godine, na početku obavljanja djelatnosti ili tijekom godine¹¹. To znači da navedeni porezni obveznici žele biti obveznici PDV-a neovisno o tome što nisu prešli „prag“ prometa za ulazak, odnosno 230.000,00 kn te o tome trebaju obavijestiti nadležnu Poreznu upravu. Za ulazak u sustav PDV-a u 2018. godini prag prometa iznosi 300.000,00 kn, a obveznici trebaju predati zahtjev za upis najkasnije do 15. siječnja 2018. godine. Zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a podnosi se na Obrascu P-PDV. Obrazac se sastoji od pet dijelova. Članak 155. Pravilnika o PDV-u propisuje načine popunjavanja istog te se u obrazac P-PDV upisuju sljedeći podatci:

- u redni broj 1. upisuju se opći podatci o podnositelju zahtjeva: naziv, odnosno ime i prezime podnositelja zahtjeva, osobni identifikacijski broj, porezni broj ili PDV identifikacijski broj u državi sjedišta, adresa, država i adresa sjedišta, datum početka obavljanja djelatnosti ili predviđeno razdoblje obavljanja isporuka u Republici Hrvatskoj, te broj telefona ili faxa podnositelja zahtjeva.
- u redni broj 2. unose se podaci o poreznom zastupniku kao što su naziv odnosno ime i prezime, osobni identifikacijski broj i adresa
- u treći redak unose se podaci o upisu u registar obveznika PDV-a. Unosi se podatak o isporukama dobara i usluga u prethodnoj godini, podatak o isporukama dobara i usluga u tekućoj godini te datum upisa u registar obveznika PDV-a.
- u redni broj 4. unose se podaci potrebni za dodjelu PDV identifikacijskog broja tuzemnom poreznom obvezniku. Podnositelj zahtjeva označava razlog radi kojeg

¹¹Markota, Lj. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini - ulazak i izlazak. Zagreb: RRIF br. 12/16 (UDK 336.2), str. 188.

traži dodjelu PDV identifikacijskog broja (obavlja transakcije unutar EU, prijeđen prag stjecanja, odustao od praga stjecanja, obavlja ili prima usluge unutar EU).

- u posljednji redak unose se podaci potrebni za dodjelu PDV identifikacijskog broja stranom poreznom obvezniku. Podnositelj zahtjeva označava razlog radi kojeg traži dodjelu PDV identifikacijskog broja (prijeđen prag isporuke, odustao od praga isporuke, obavlja isporuke u RH). Porezni obveznik unosi brojčanu ili opisnu oznaku, odnosno šifru djelatnosti prema nacionalnoj klasifikaciji te podatke o tome da li je registriran kao trgovac pojedinac ili trgovačko društvo ili ima neki drugi oblik vlasništva¹².

U nastavku je prikazan ispunjeni obrazac P-PDV na primjeru poduzeća FANI d.o.o koji 2018. ulazi u sustav PDV-a zbog toga što je vrijednost oporezivih isporuka u prethodnoj godini prošla prag od 300.000,00 kn.

¹²Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (2013.) Zagreb: Narodne novine (online) Raspoloživo na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_79_1633.html (pristupljeno 30.11.2016.)

ZAHTJEV ZA REGISTRIRANJE ZA POTREBE POREZA NA DODANU VRIJEDNOST

1. OPĆI PODACI O PODNOSITELJU ZAHTJEVA

NAZIV/IME I PREZIME **FANI d.o.o.**
OIB **01234512345** POREZNI BROJ U DRŽAVI SJEDIŠTA **12345123456**
ADRESA *Vlaška 5, Zagreb* PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ U DRŽAVI SJEDIŠTA

DRŽAVA SJEDIŠTA **Republika Hrvatska**

DATUM POČETKA OBAVLJANJA DJELATNOST/PREDVIĐENO RAZDOBLJE

OBAVLJANJA ISPORUKA U RH **1.siječnja 2017.**

TELEFON/FAX PODNOSITELJA ZAHTJEVA **01/4666-057**

2. PODACI O POREZKOM ZASTUPNIKU

NAZIV/IME I PREZIME _____

OIB _____

ADRESA _____

3. UPIS U REGISTAR OBVEZNIKA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST

VRIJEDNOST OPOREZIVIH ISPORUKA U PRETHODNOJ GODINI **390.000,00 kn**

VRIJEDNOST OPOREZIVIH ISPORUKA U TEKUĆOJ GODINI **475.000,00 kn**

DATUM UPISA U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a **1.1.2018.**

POSTUPAK OPOREZIVANJA PREMA NAPLAĆENIM NAKNADAMA

4. DODJELA PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJ TUZEMNOM POREZKOM OBVEZNIKU

Tuzemni porezni obveznik traži PDV identifikacijski broj iz razloga:

1. obavlja transakcije unutar EU (2) 3. odustao od praga stjecanja (4)

2. prijeđen prag stjecanja (3) 4. obavlja ili prima usluge unutar EU (8)

5. DODJELA PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJA STRANOM POREZKOM OBVEZNIKU

Strani porezni obveznik traži PDV identifikacijski broj iz razloga:

1. prijeđen prag isporuke (5) 3. obavlja isporuke u RH (7)

2. odustao od praga isporuke (6) 4. povremeni međunarodni cestovni prijevoz putnika u RH (9)

BROJČANA ILI OPISNA OZNAKA – (ŠIFRA) DJELATNOSTI PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI _____

OBLIK VLASNIŠTVA

TRGOVAC POJEDINAC TRGOVAČKO DRUŠTVO +

OSTALO:

Potpis podnositelja zahtjeva _____

Datum primitka zahtjeva _____ Potpis djelatnika _____

Napomena:

Ako se PDV identifikacijski broj traži zbog odustajanja od praga stjecanja, ili odustajanja od praga isporuke tada je porezni obveznik obvezan takav način oporezivanja primjenjivati 2 kalendarske godine.

Strani porezni obveznik kojem se dodijeli PDV identifikacijski broj, dodjelom toga broja ujedno se upisuje i u registar obveznika PDV-a.

Prema čl. 186. st. 5. Pravilnika o PDV-u propisano je da poreznog obveznika koji ne obavlja gospodarsku djelatnost u razdoblju duljem od dvije kalendarske godine, nadležna Porezna uprava treba brisati po službenoj dužnosti iz registra obveznika PDV-a. Iznimno, Porezna uprava može brisati poreznog obveznika i u kraćem roku ako porezni obveznik sudjeluje u prijevaram radnjama. U tabeli 2 daje se pregled poreznih obveznika koji se (ne) moraju prijaviti u registar obveznika PDV-a te kome se dodjeljuje PDV identifikacijski broj, odnosno tko se treba registrirati za potrebe PDV-a.

REGISTRACIJA ZA PDV – POREZNI OBVEZNICI		
POREZNI OBVEZNICI KOJI SE TREBAJU UPISATI U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a	POREZNI OBVEZNICI KOJI SE NE TREBAJU UPISATI U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a	POREZNI OBVEZNICI KOJI SE TREBAJU REGISTRIRATI ZA POTREBE PDV-a – DODJELA PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJA
društva i obrtnici „dobitaši“, samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja – obrtnici „dohodaši“, građani za najam poslovnog prostora – „dohodaši“, građani za drugi dohodak, autorski honorar i dr., porezni obveznici iz čl. 39. i 40. Zakona o PDV-u za oporezive promete koje obavljaju uz isporuke dobara – usluga oslobođenih PDV-a	društva i obrtnici „dobitaši“, samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja – obrtnici „dohodaši“, građani za najam poslovnog prostora – ne vode poslovne knjige – KPI, građani za usluge koje održavaju privatno, kao nastavnici u osnovnim, srednjim i visokoškolskim ustanovama, porezni obveznici iz čl. 39. i 40. Zakona o PDV-u za isključivo obavljene promete oslobođene PDV-a (osim iz čl. 40. st. 1. t. a) – g))	<ol style="list-style-type: none"> 1. redoviti porezni obveznici u RH za transakcije unutar EU-a 2. svi porezni obveznici u RH (redovni, mali, oslobođeni, tijela državne uprave), kada inozemni porezni obveznik obavlja isporuke dobara i usluga u tuzemstvu, a hrvatski porezni obveznik treba preuzeti poreznu obvezu prema čl. 75. st. 1. t. 6. i čl. 75. st. 2. Zakona o PDV-u 3. inozemni porezni obveznik za usluge prijevoza u putničkom prometu RH 4. inozemni porezni obveznik za usluge na nekretnini koju zaračunava fizičkoj osobi 5. inozemni porezni obveznik za usluge na pokretnim dobrima kada ih zaračunava fizičkoj osobi 6. inozemni porezni obveznik za usluge za koje je mjesto oporezivanja u RH – fizičkoj osobi (npr. za građevinske usluge na nekretnini u RH)

Tabela 2. Porezni obveznici koji se trebaju upisati u registar obveznika PDV-a i kome se dodjeljuje PDV identifikacijski broj

Izvor:Markota, LJ. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini - ulazak i izlazak. Zagreb: RRiF br. 12/16 (UDK 336.2), str. 195.

U nastavku se daju kriteriji koje treba ispuniti porezni obveznik za ulazak u sustav PDV-a ili koji se trebaju registrirati za potrebe PDV-a.

REGISTRACIJA ZA PDV – POREZNI OBVEZNICI		
POREZNI OBVEZNICI KOJI SE TREBAJU UPISATI U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a	POREZNI OBVEZNICI KOJI SE NE TREBAJU UPISATI U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a	POREZNI OBVEZNICI KOJI SE TREBAJU REGISTRIRATI ZA POTREBE PDV-a – DODJELA PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJA
<p>- isporuke dobara i usluga veće od 300.000,00 kn, uključuju se i isporuke oslobođene PDV-a iz čl. 40. st. 1. t. a) – g) i čl. 45., 46., 47., 48. i 49. i isporuke nekretnina (osim ako su pomoćne)</p> <p>- NE isporuka materijalnih i nematerijalnih dobara poreznih obveznika i ostale oslobođene isporuke iz čl. 40. i 39. Zakona</p>	<p>isporuke dobara i usluga manje od 300.000,00 kn, uključuju se i isporuke oslobođene PDV-a iz čl. 40. st. 1. t. a) – g) i čl. 45., 46., 47., 48. i 49. i isporuke nekretnina (osim ako su pomoćne)</p> <p>- NE isporuka materijalnih i nematerijalnih dobara poreznih obveznika i ostale oslobođene isporuke iz čl. 40. i 39. Zakona</p>	<p>za obavljene transakcije (isporuke dobara i usluga) unutar EU-a - kada hrvatski porezni obveznici (svi porezni obveznici i pravne osobe koje nisu porezni obveznici) preuzimaju obvezu za isporuke dobara i usluga od inozemnih poreznih obveznika prema čl. 75. st. 1. t. 6. i čl. 75. st. 2. Zakona o PDV-u - kada je mjesto oporezivanja u RH, a uslugu obavlja inozemni porezni obveznik fizičkoj osobi u RH</p>

Tabela 3. Kriteriji za registraciju poreznih obveznika

Izvor: Markota, LJ. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini - ulazak i izlazak. Zagreb: RRiF br. 12/16 (UDK 336.2), str. 188.

3.2. Dodjela i važnost identifikacijskog broja

Registrirati se za potrebe PDV-a u RH znači dobiti PDV identifikacijski broj, no to ne znači da svaki „redoviti“ porezni obveznik u RH treba imati PDV identifikacijski broj. Porezni obveznici iz država članica EU koji na području RH obavljaju isporuke dobara i usluga, čije je mjesto oporezivanja u RH ili koji isporučuju dobra u RH moraju zatražiti od Porezne uprave dodjelu PDV identifikacijskog broja. Struktura PDV identifikacijskog broja je HR i OIB poreznog obveznika. Porezni obveznici iz država članica EU kojima je dodijeljen hrvatski PDV identifikacijski broj, postaju obveznici podnošenja PDV prijave u RH od trenutka izdavanja PDV identifikacijskog broja. Temeljem provjere podnesene dokumentacije za izdavanje PDV identifikacijskog broja Porezna uprava odmah, odnosno najkasnije u roku od 8 dana, dodjeljuje obvezniku PDV identifikacijski broj.

Danom pristupanja EU, RH je postala dio zajedničkog tržišta EU. Kako bi hrvatski porezni obveznici mogli poslovati na zajedničkom tržištu odnosno stjecati dobra te primati ili obavljati usluge unutar EU potreban im je PDV identifikacijski broj. Posjedovanje valjanog PDV identifikacijskog broja preduvjet je poslovanja na zajedničkom tržištu EU. Prema Zakonu o PDV-u, PDV identifikacijski broj dodijelit će se sljedećim poreznim obveznicima:

- tuzemnom poreznom obvezniku upisanom u registar obveznika PDV-a koji obavlja transakcije unutar EU
- tuzemnom poreznom obvezniku koji isporučuje dobra ili obavlja usluge bez prava na odbitak pretporeza i pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, a obvezni su plaćati PDV na stjecanje dobara unutar EU ili su se opredijelili za mogućnost da plaćaju PDV na stjecanje neovisno o tome što nisu prešli prag stjecanja u iznosu od 77.000,00 kn
- svakom poreznom obvezniku koji stječe dobra unutar EU u tuzemstvu za obavljanje gospodarske djelatnosti na području koje nije tuzemstvo
- tuzemnom poreznom obvezniku kojem su usluge obavljene i koji je obavezan platiti PDV na primljenu uslugu,

- tuzemnom poreznom obvezniku koji obavlja usluge na području druge države članice za koje je primatelj usluge u drugoj državi članici obavezan platiti PDV,
- stranom poreznom obvezniku koji u tuzemstvu obavlja isporuke dobara i usluga s pravom na odbitak pretporeza
- stranom poreznom obvezniku koji isporučuje dobra osobama koje nisu obveznici plaćanja PDV-a na stjecanje i prešao je prag isporuke u iznosu od 270.000,00 kn ili je odustao od navedenog praga isporuke, - stranom poreznom obvezniku koji isporučuju dobra koja podliježu trošarinama, osobama koje nisu porezni obveznici niti plaćaju PDV na stjecanje¹³.

Primjena PDV identifikacijskog broja važna je jer omogućuje stjecanje prava na oslobođenje pri isporuci dobara i usluga unutar EU. Broj služi isporučitelju dobara za provjeru poreznog statusa kupca (stjecatelja) u drugoj državi članici, odnosno za oslobođenje pri isporuci dobara u drugu državu članicu, a isporučitelju za provjeru poreznog statusa primatelja usluge u drugoj državi članici, kako bi primijenio oslobođenje od plaćanja PDV-a za usluge obavljene primatelju u drugu državu članicu za koje je primatelj obavezan platiti PDV zbog prijenosa porezne obveze¹⁴.

Porezni obveznici koji posluju na zajedničkom tržištu EU radi dodjele PDV identifikacijskog broja podnose zahtjev za dodjelom PDV identifikacijskog broja u kojem navode razlog radi kojeg traže dodjelu istog. Porezni obveznici kojima je dodijeljen PDV identifikacijski broj smatraju se mjesečnim poreznim obveznicima, što znači da su im obračunska razdoblja od prvog do posljednjeg dana u mjesecu, odnosno prijave poreza na dodanu vrijednost obvezni su podnositi mjesečno. Na sljedećoj slici dan je primjer izdanog PDV identifikacijskog broja za poreznog obveznika N-lab d.o.o. za računalne aktivnosti i savjetovanje.

¹³ Ministarstvo financija, Porezna uprava RH: Raspoloživo na: [https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Obavijest%20u%20vezi%20PDV%20identifikacijskog%20broja%20\(22.05.2013\).pdf](https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Obavijest%20u%20vezi%20PDV%20identifikacijskog%20broja%20(22.05.2013).pdf) (pristupljeno: 30.11.2016.)

¹⁴ Kalčić, R., Cvitić, L. (2013.): Značaj i dodjela PDV identifikacijskog broja. Zagreb: Porezni vjesnik 6/2013, Raspoloživo na: <http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/6/kalcic-cvitic.pdf> (pristupljeno 1.12.2016.)



Slika 2.PDV identifikacijski broj

Strani porezni obveznici obvezni su Poreznoj upravi, Područnom uredu Zagreb, podnijeti zahtjev za registriranje za potrebe PDV-a za upis u registar obveznika PDV-a prije prve isporuke u tuzemstvu¹⁵. U jednakom roku, odnosno prije početka obavljanja usluge, zahtjev trebaju predati i strani porezni obveznici koji obavljaju usluge prijevoza putnika na teritoriju RH. Rješenje o dodjeli PDV identifikacijskog broja PU donosi odmah, a najkasnije 8 dana od dana podnošenja zahtjeva i ujedno ga upisuje u registar obveznika PDV-a.

Treba istaknuti kako će Porezna uprava uskratiti dodjelu ili ukinuti već dodijeljen PDV identifikacijski broj utvrdi li da više ne postoje razlozi za registraciju za potrebe PDV-a ili ako obveznik zlorabiti PDV identifikacijski broj.

Porezna uprava suspendirati će poreznom obvezniku PDV identifikacijski broj osobito kada:

- ne podnese prijavu PDV-a za tri uzastopna razdoblja oporezivanja
- za tri uzastopna razdoblja oporezivanja ne plati PDV iskazan u prijavama PDV-a

¹⁵Markota, LJ. (2015.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 47.

- se dva uzastopna puta ne odaziva na pisane pozive Porezne uprave
- nema otvoren poslovni račun u banci
- nije dostavio kontakt podatke
- sudjeluje u poslovnim transakcijama sa poreznim obveznicima koji su već sudjelovali u prijevarama
- postoji sumnja da sudjeluje u poreznim prijevarama.

Porezna uprava ukinut će suspendirani PDV identifikacijski broj u slučaju da porezni obveznik u roku od jedne godine ne dostavi dokaz kojim se otklanja razlog suspendiranja PDV identifikacijskog broja.

4. VIES BAZA

Sustav za razmjenu informacija o PDV-u je posebno važan od ulaska RH u EU. Naime, navedeni sustav omogućuje pretraživanje baze podataka o poreznim obveznicima na području EU. Sustav za razmjenu informacija o PDV-u skraćeno se naziva VIES. To znači da elektronička baza VIES služi za provjeru PDV identifikacijskog broja. Značenje sustava je u otkrivanju poreznih prijevvara te u borbi protiv kružnih prijevvara. Informacije povezane s podacima o PDV registraciji prikupljaju nacionalne administracije i unose u nacionalne baze podataka. Važnost PDV identifikacijskog broja leži upravo u činjenici da se njime „pune“ baze sustava za razmjenu podataka o PDV-u.

Ulaskom RH u EU te stupanjem na snagu Zakona o PDV-u unesene su mnoge promjene u poreznu politiku RH. Prostor jedinstvenog tržišta EU odnosno unutarnjeg tržišta EU od 1. srpnja 2013. obuhvaća, uključujući RH, područje 28 članica na koje se primjenjuje Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost.

Zakonom o PDV-u propisano je da će isporuka dobara u drugu članicu EU-a biti oslobođena PDV-a, ako dobro napusti područje RH i ako stjecatelj u drugoj državi članici ima valjan PDV identifikacijski broj. Obveznik isporučitelj dobara ili usluga, stoga, mora imati valjan PDV identifikacijski broj kupca, kako bi mogao isporuku dobara ili usluga u drugu državu članicu osloboditi PDV-a. Prodavatelj će tako biti siguran da je kupac obveznik plaćanja PDV-a i da će u svojoj državi članici obračunati PDV na stjecanje dobara ili na primljenu uslugu. Prodavatelj treba u računu navesti vlastiti PDV identifikacijski broj i PDV identifikacijski broj kupca.

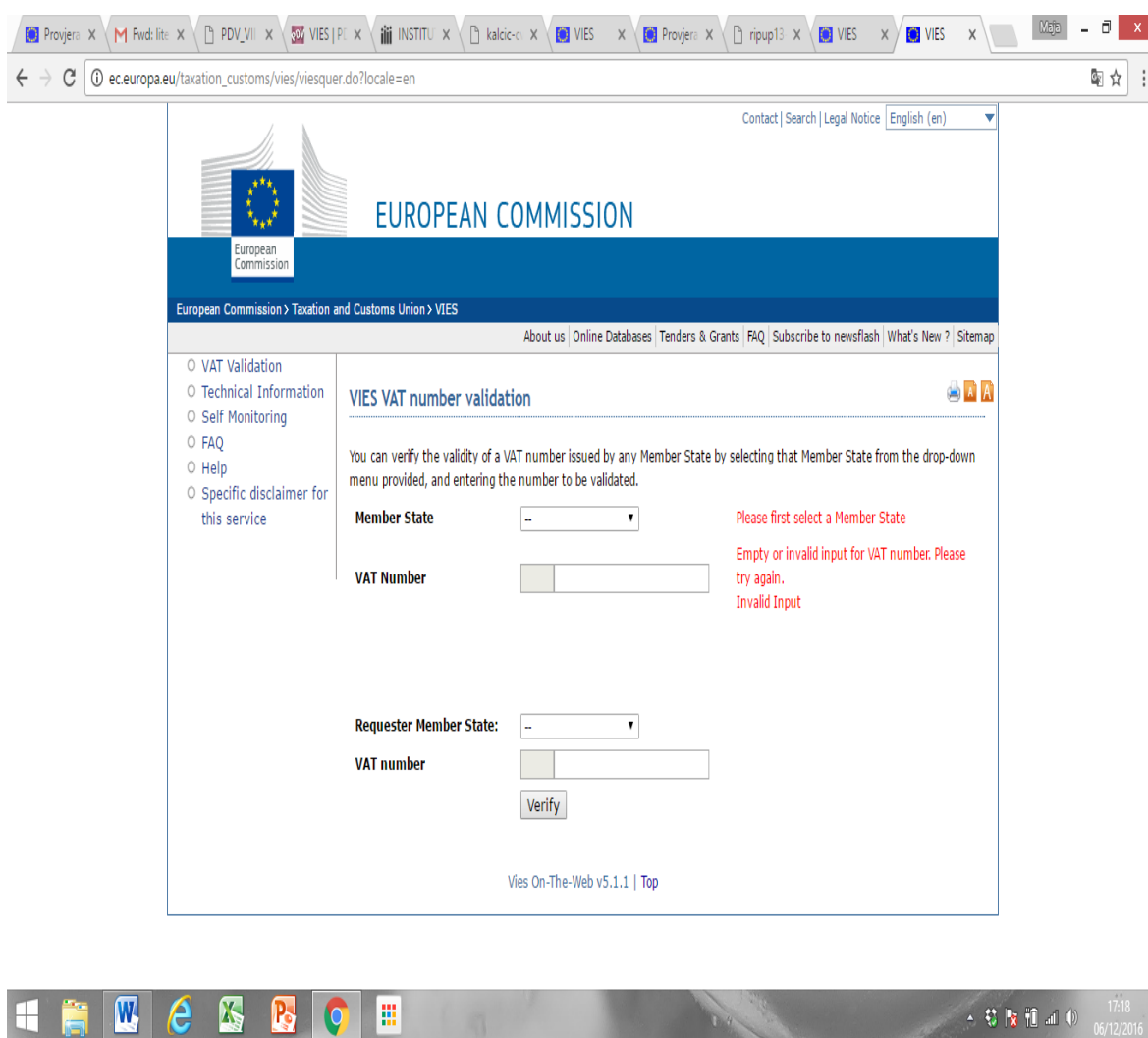
PDV identifikacijski broj u EU-u ima predznak u skladu s međunarodnim standardom ISO br. 3166 – alfa 2 pomoću kojeg se može odrediti država članica izdavanja, a nakon predznaka slijedi najviše 12 alfanumeričkih znakova. Ti se znakovi sastoje od brojčanih oznaka, u nekim državama članicama sadržavaju i slova¹⁶.

Kako je već navedeno, provjera PDV ID broja vrši se pomoću informatičke baze sustava VIES (Information Exchange System – VAT). Ako se provjeru valjanosti ID broja ne može obaviti putem web-stranice Europske komisije, uslugu provjere iznimno će dati

¹⁶Markota, Lj. (2016.): Oporezivanje isporuke dobara unutar Europske unije. Zagreb: RRIF br. 11/16, str. 62.

Porezna uprava – Služba za međunarodnu razmjenu informacija putem telefona ili elektroničke pošte. Nacionalna porezna tijela svake države članice EU pohranjuju podatke o prijavama u registar obveznika PDV-a u nacionalne baze podataka tako da ne postoji PDV baza podataka na nivou EU. Dakle, hrvatski porezni obveznici koji isporučuju dobra i usluge na zajedničkom tržištu EU mogu provjeriti valjanost PDV identifikacijskog broja svoga poslovnog partnera iz druge članice EU u prvome redu putem internetske stranice Europske komisije http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies.

Na sljedećoj slici daje se okvir mrežne stranice za provjeru statusa poreznih obveznika iz EU.



Slika 3. VIES baza

Porezni obveznici mogu obavljati provjeru PDV identifikacijskog broja na dvije razine:

- razina 1: provjerava se samo valjanost PDV identifikacijskog broja,

- razina 2: provjerava se valjanost PDV identifikacijskog broja i naziv/ime i adresu kupca/stjecatelja dobara ili primatelja usluga.

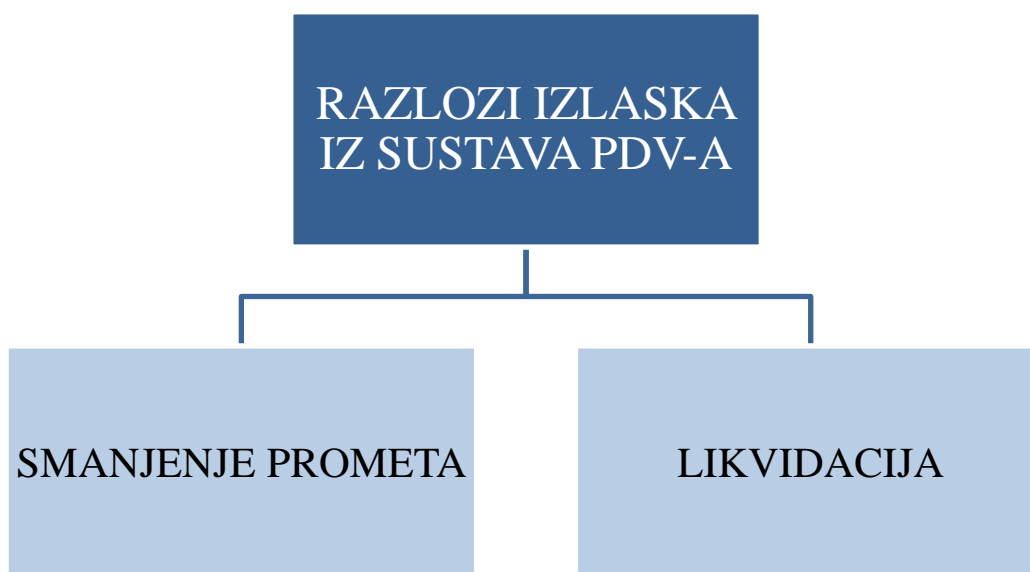
U pogledu provjere na razini 2, treba napomenuti da neke države članice ne dopuštaju prikazivanje naziva i adrese obveznika na mrežnoj stranici Europske komisije.

Tražilica funkcionira tako da se padajućem izborniku „Member State“ odabere država članica poslovnog partnera a nakon toga, u polje „VAT Number“ unese se PDV identifikacijski broj poslovnog partnera (bez koda države) te se označi „Verify“. Odgovor je „yes“ ili „no“.

Valja naglasiti kako su podaci VIES sustava u stvarnom vremenu te se ažuriraju svakodnevno. Svaki puta kada se postavi zahtjev, poruka je poslana u državu članicu koja je dodijelila PDV identifikacijski broj pitajući da li je citirani broj valjan. Također, sustav ne daje nikakve druge informacije osim valjanosti ili nevaljanosti identifikacijskog broja. Ako se dobije valjani odgovor, informacije o EU PDV-u prikazuju se u VIES alatu. Sustav VIES dostupan je na 23 jezika EU.

5. OBVEZE PRI IZLASKU IZ SUSTAVA PDV-a

Kraj kalendarske godine osobito je važan poreznim obveznicima koji u navedenom razdoblju odlučuju hoće li ostati u sustavu PDV-a ili izaći iz njega, ako im pravila o razlozima izlaska iz sustava PDV-a to dopuštaju. Iz sustava PDV-a mogu izaći porezni obveznici zbog smanjenja ostvarenog prometa – oporezivih isporuka dobara i usluga u prethodnoj kalendarskoj godini ili zbog prestanka – likvidacije obavljanja djelatnosti. Shematski prikaz razloga izlaska iz sustava PDV-a daje se na sljedećoj slici.



Slika 4. Razlozi izlaska iz sustava PDV-a

Naime, pri ulasku ili izlasku iz sustava PDV-a, prema čl. 186. st. 13. Pravilnika o PDV-u treba voditi računa da pojedine isporuke ne ostanu neoporezive ili da se dvostruko ne oporezuju¹⁷.

U nastavku se daje objašnjenje razloga i mogućnosti izlaska iz sustava PDV-a.

¹⁷Markota, LJ. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini - ulazak i izlazak. Zagreb: RRIF br. 12/16 (UDK 336.2), str. 199.

5.1. Izlazak iz sustava PDV-a zbog smanjenja prometa

Ako porezni obveznik želi izaći iz sustava PDV-a treba provjeriti kolika mu je vrijednost oporezivih isporuka dobara i usluga u prethodnoj godini. S obzirom na Zakon o PDV koji od 1. siječnja 2017. godine propisuje prag za ulazak ili izlazak iz sustava od 300 000,00 kn (bez PDV-a) porezni obveznik može izaći iz sustava PDV-a u 2018. godini ako je promet u prethodnoj kalendarskoj godini manji od navedene svote. U ovom slučaju, izlazak iz sustava podrazumijeva porezne obveznike koji su ušli po sili Zakona, a ne dobrovoljno. Ako porezni obveznik odluči izaći iz sustava mora podnijeti zahtjev za izlazak nadležnoj Poreznoj upravi do 15. siječnja tekuće godine, odnosno za izlazak u 2018. godini, Zahtjev treba predati najkasnije do 15. siječnja 2018. godine. U nastavku se daje primjer zahtjeva za izlazak iz sustava PDV-a za poduzeće MEGI d.o.o.

MEGI d.o.o 10 000 Zagreb, Savska 35 OIB 12345678123	MINISTARSTVO FINANCIJA - POREZNA UPRAVA PODRUČNI URED ZAGREB
Predmet: Zahtjev za izlazak iz sustava PDV-a	
<i>Zbog smanjenja ostvarenog prometa oporezivih isporuka dobara i usluga u 2017. godini koji je manji od 300.000,00 kn (bez PDV-a), molim da mi se prema čl. 90 st. 1. Zakona o PDV-u od 1. siječnja 2018. odobri izlazak iz sustava PDV-a te da me se briše iz registra obveznika PDV-a.</i>	
Podnositelj zahtjeva MEGI d.o.o.	
<hr/> <i>(pečat i potpis)</i>	

Slika 5. Zahtjev za izlazak iz sustava PDV-a

Pri prijelazu s redovitog oporezivanja, odnosno pri izlasku iz sustava PDV-a, na kraju poslovne godine, pri čemu poduzetnik nastavlja obavljati registriranu djelatnost (ali bez obračuna PDV-a), treba postupiti na sljedeći način:

1. provesti ispravak pretporeza za dugotrajnu imovinu za koju je korišten pretporez
2. provesti ispravak pretporeza za zalihe
3. provesti usklađenja i ispravke u prijavi PDV-a koju podnosi se za posljednje razdoblje oporezivanja kalendarske godine¹⁸.

Navedeno bi značilo da prema čl. 140. st. 8. Pravilnika o PDV-u porezni obveznik treba za sva gospodarska dobra provesti ispravak pretporeza, ako za njih nije isteklo razdoblje ispravka. To trebaju učiniti svi porezni obveznici koji nastavljaju obavljati gospodarsku djelatnost. Ispravak pretporeza, ali u ovom slučaju samo pri izlasku iz sustava PDV-a (ne odnosi se na likvidaciju djelatnosti), trebaju provesti porezni obveznici – sve pravne i fizičke osobe koje nastavljaju obavljati registriranu djelatnost – ako se (čl. 64. st. 1. Zakona o PDV-u) u vezi nekog gospodarskog dobra u roku od pet godina uključujući kalendarsku godinu u kojoj je gospodarsko dobro nabavljeno ili proizvedeno promjene uvjeti koji su u toj godini bili mjerodavni za odbitak pretporeza, tada se za razdoblje nakon promjene obavlja ispravak pretporeza¹⁹. Promjenom uvjeta mjerodavnih za odbitak pretporeza smatra se naknadna promjena tih uvjeta koja je dovela do većeg ili manjeg prava na odbitak pretporeza u odnosu na godinu u kojoj je dobro nabavljeno ili proizvedeno. Kada se radi o nekretninama, tada se umjesto razdoblja od pet godina primjenjuje razdoblje od 10 godina. Opisani postupak odnosi se na oporezivanje dugotrajne imovine.

U skladu s čl. 65.a Zakona o PDV-u, u slučaju prijelaza s redovitog postupka oporezivanja na posebni postupak oporezivanja prema čl. 90. Zakona o PDV-u i obrnuto, porezni obveznik mora ispraviti odbitak pretporeza za zalihe dobara ako je odbitak viši ili niži od onog na koji je porezni obveznik imao pravo²⁰. Ispravak se odnosi na sve zalihe neovisno o tome koliko dugo su evidentirane na zalihima poreznog obveznika.

Provesti usklađenja i ispravke u prijavi PDV-a koju podnosi za posljednje razdoblje oporezivanja kalendarske godine znači da treba zatvoriti – kumulativno zbrojiti porezne evidencije (knjige I-RA i U-RA). Obveza usklađenja i ispravka PDV-a na obrascu PDV,

¹⁸Markota, Lj. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini - ulazak i izlazak. Zagreb: RRiF br. 12/16 (UDK 336.2), str. 199.

¹⁹Ibid, str. 200.

²⁰Ibid, str. 200.

koji porezni obveznik treba predati za posljednje razdoblje oporezivanja u kojem je poslovao, proizlazi iz čl. 85. st. 7. Zakona o PDV-u i čl. 173. st. 7. Pravilnika o PDV-u²¹.

5.2. Izlazak iz sustava PDV-a zbog likvidacije djelatnosti

Likvidacija je izraz kojim se opisuje postupak prestanka rada, odnosno postojanja poduzeća, a njegova imovina i sredstva se dijele drugim fizičkim i pravnim osobama. Postupak redovite likvidacije trgovačkog društva pokreće se ako nastane neki od sljedećih slučajeva: istek vremena za koje je osnovano, odlukom članova društva, odlukom suda kojom je utvrđeno da je upis društva u sudski registar bio nezakonit, stečajem društva, smrću članova društva, ostvarivanjem stečaja nad nekim od članova društva. Tako za obveznike „dohodaše“ Zakon o obrtu propisuje kako obrt po sili Zakona prestaje:

1. smrću obrtnika ako se ne nastavi vođenje obrta na temelju čl. 39. Zakona o obrtu
2. ako nasljednici obrtnika propuste rok iz čl. 39. st. 3. Zakona o obrtu i izgube pravo prijenosa obrta
3. ako je obrtnik pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora za kazneno djelo povezano s obavljanjem obrta
4. ako obrtnik ne započne obavljati obrt u roku od godine dana od dana izdavanja obrtnice
5. ako je obrtniku izrečena zaštitna mjera ili mjera sigurnosti zabrane obavljanja obrta za vrijeme duže od tri mjeseca
6. ako obrtnik ne započne s obavljanjem obrta u roku od 30 dana nakon isteka roka privremene obustave obavljanja obrta.

Obrt prestaje i:

1. ako Sud časti Hrvatske obrtničke komore donese odluku o prestanku obavljanja obrta za vrijeme duže od tri mjeseca
2. ako nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija nadležnost je propisana posebnim propisom oduzme ili ne produži obrtniku povlasticu, odnosno dozvolu

²¹Ibid, str. 200.

3. ako nadležno tijelo utvrdi da je obrtniku izdana obrtnica na temelju nevjerodostojnih isprava
4. ovršnošću rješenja nadležnog suda o zaključenju stečajnog postupka
5. ako obrtnik ne ishodi dozvolu za boravak i rad sukladno posebnom propisu²².

Prema čl. 7. st. 6. Pravilnika o PDV-u fizička i pravna osoba prestaje djelovati kao porezni obveznik trajnom odjavom djelatnosti, odnosno brisanjem iz registra kod nadležnog tijela²³. Dužnost poreznog obveznika prije odjave djelatnosti je obračunati PDV na sve isporuke do dana odjave, uključujući u te isporuke i sva dobra koja mu preostanu i koja se smatraju izuzimanjem u neposlovne svrhe, a za koja je mogao koristiti odbitak pretporeza. Kada je porezni obveznik prestao obavljati gospodarsku djelatnost trajnom odjavom ili brisanjem iz nadležnog registra, pri čemu nije obračunao PDV, osoba koja stječe izuzeto dobro kroz zasebni postupak smatra se jamcem platcem za pripadajuću obvezu PDV-a²⁴. U trenutku likvidacije smatra se da su svi izdani računi plaćeni, a svi ulazni računi naplaćeni. Obvezu jamca platca rješenjem utvrđuje Porezna uprava. Pri likvidaciji, odnosno trajnom prestanku obavljanja djelatnosti, dobitaši i dohodaši trebaju izraditi usklađenja i ispravke PDV-a za posljednje razdoblje poslovanja, odnosno u PDV obrascu za posljednje razdoblje oporezivanja. U obračunu u posljednjem razdoblju oporezivanja kod navedenih poduzetnika ulaze svi izlazni računi za isporuke dobara i usluga te svi ulazni računi primljeni do dana predaje obračuna nakon provedene likvidacije.

Pri trajnoj likvidaciji djelatnosti ne provodi se ispravak pretporeza za nabavljenu dugotrajnu imovinu jer bi tada došlo do dvostrukog oporezivanja. Osim toga, ispravak pretporeza provodi se kad se promijene uvjeti mjerodavni za obavljanje djelatnosti. Kako se u ovom slučaju djelatnost više ne obavlja, na preostalu kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu treba obračunati PDV²⁵. Jednako je tako bitno da se ne obračunava PDV na preostalu dugotrajnu imovinu koju je obrtnik na temelju zapisnika o ulaganju unio u obrtničku djelatnost. Kako se u tom slučaju pri nabavi nije koristio pretporez, ne treba ga ponovno obračunati jer je riječ o istom poreznom obvezniku s istim OIB-om.

²²Markota, Lj. (2016.): Likvidacija – trajni prestanak poslovanja obrtnika „dohodaša“: RRiF br. 3/16 (UDK 657.1/336.2), str. 167.

²³Markota, Lj. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini - ulazak i izlazak. Zagreb: RRiF br. 12/16 (UDK 336.2), str. 203.

²⁴Markota, Lj. (2015.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 59.

²⁵Ibid, str. 59.

6. STATISTIČKI PODACI O OBVEZNICIMA PDV-a U REPUBLICI HRVATSKOJ

U ovom poglavlju daju se podaci o broju poreznih obveznika u RH u posljednjih šest godina. Pregled se daje za mjesečne i tromjesečne obveznike PDV-a²⁶. U nastavku se u tablici daje broj mjesečnih i tromjesečnih obveznika PDV-a u RH u razdoblju od 2011. do 2016. godine.

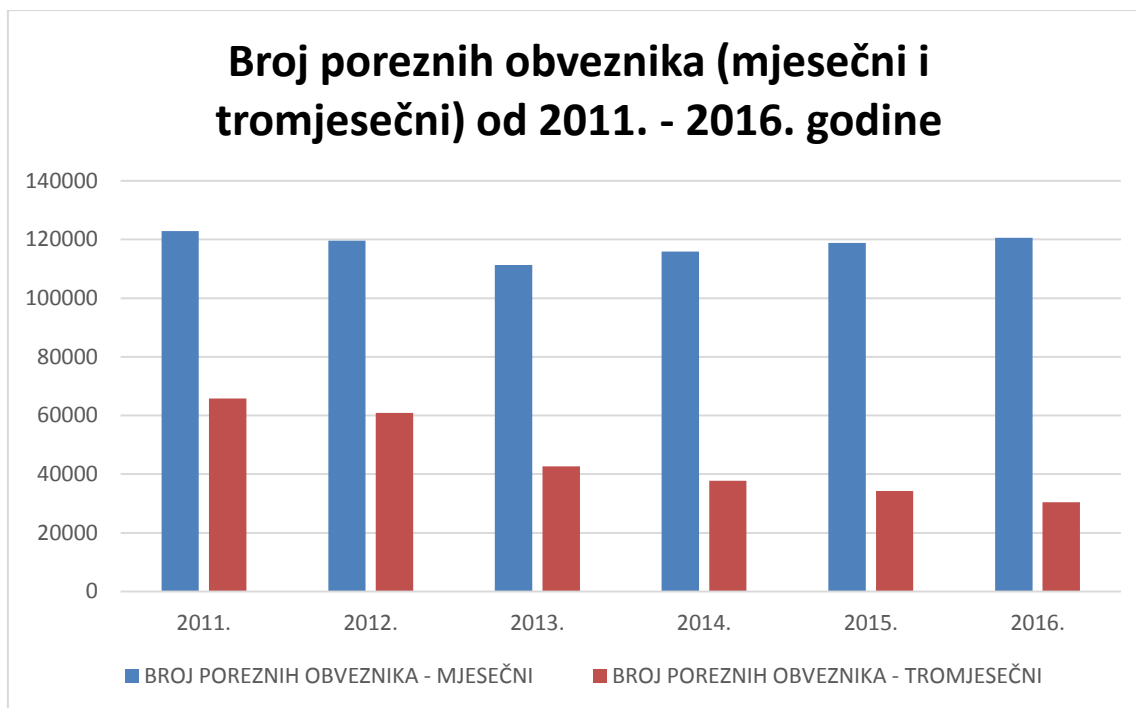
GODINA	BROJ POREZNIH OBVEZNIKA - MJESEČNI	BROJ POREZNIH OBVEZNIKA - TROMJESEČNI	UKUPAN BROJ POREZNIH OBVEZNIKA
2011.	122 892	65 806	188 698
2012.	119 635	60 883	180 518
2013.	111 334	42 651	153 985
2014.	115 873	37 784	153 657
2015.	118 846	34 288	153 134
2016.	120 574	30 494	151 068

Tabela 4. Broj poreznih obveznika u RH u razdoblju od 2011. – 2016. godine

Izvor: Informacijski sustav Porezne uprave

U promatranom razdoblju najveći broj registriranih mjesečnih obveznika PDV-a u RH bio je u 2011. godini, dok je najmanji bio 2013. godine. U grafikonu broj 1 prikazuje se kretanje broja mjesečnih i tromjesečnih obveznika PDV-a u RH u promatranom razdoblju od 2011. – 2016. godine.

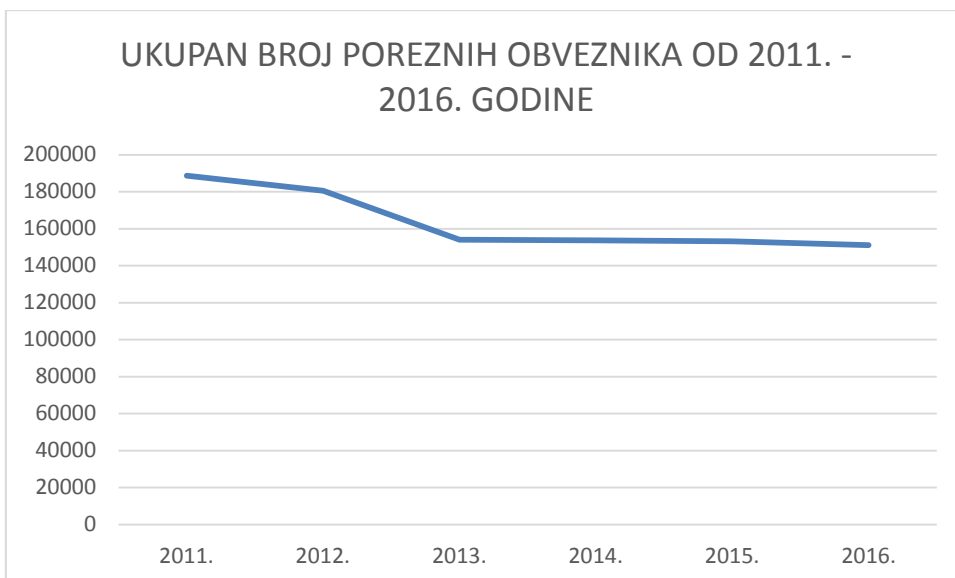
²⁶Porezni obveznici mogu biti mjesečni ili tromjesečni obveznici PDV-a ovisno o tome jesu li u prethodnoj godini ostvarili isporuke veće ili manje od 800.000,00 kn s PDV-om.



Grafikon 1. Broj poreznih obveznika (mjesečni i tromjesečni) u razdoblju od 2011. do 2016. godine

Iz grafikona je vidljivo da je broj tromjesečnih poreznih u RH u razdoblju od 2011. do 2016. godine u stalnom opadanju. Od prve godine promatranja (2011.) do posljednje (2016.) broj tromjesečnih obveznika PDV-a u RH je gotovo prepolovljen. Broj registriranih mjesečnih obveznika je u 2016. godini u blagom je porastu u odnosu na prethodnu godinu.

Sljedeći grafikon prikazuje kretanje ukupnog broja poreznih obveznika kroz promatrano razdoblje od 2011. do 2016. godine



Grafikon 2. Kretanje ukupnog broja poreznih obveznika od 2011. do 2016. godine

Najveći broj obveznika PDV-a u RH u promatranom razdoblju bio je 2011. godine. U promatranom razdoblju očituje se kontinuirani pad broja poreznih obveznika.

7. ZAKLJUČAK

U ovom radu obrađuje se tema obveznika poreza na dodanu vrijednost u RH. Prema Zakonu o PDV-u, porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.

Za porezne obveznike ulazak u sustav PDV-a može biti zakonska obveza, pa je riječ o ulasku u sustav PDV-a po sili zakona ili obveznik može ući u sustav PDV-a dobrovoljno. Razlikujemo dvije kategorije poreznih obveznika: redovite porezne obveznike i male porezne obveznike. Pod redovitim poreznim obveznikom smatra se porezni obveznik koji je upisan u registar poreznih obveznika i na koji se primjenjuje redoviti postupak i kriteriji oporezivanja. Mali porezni obveznik je pravna osoba sa sjedištem, stalnom poslovnom jedinicom, odnosno fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u tuzemstvu, čija vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini nije bila veća od 230.000,00 kn. Za 2018. godinu, prag za ulazak i izlazak iz sustava iz sustava PDV-a povećan je na 300.000,00 kn.

Porezni obveznici mogu biti mjesečni ili tromjesečni obveznici PDV-a ovisno o tome jesu li u prethodnoj godini ostvarili isporuke veće ili manje od 800.000,00 kn s PDV-om. Porezni obveznici koji obavljaju transakcije u EU trebaju prijave PDV-a podnositi svaki mjesec te se smatraju mjesečnim obveznicima PDV-a. Zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a podnosi se na obrascu P-PDV. Registrirati se za potrebe PDV-a u RH znači dobiti PDV identifikacijski broj. Struktura PDV identifikacijskog broja je HR i OIB. Porezni obveznici iz država članica EU kojima je dodijeljen hrvatski PDV identifikacijski broj, postaju obveznici podnošenja PDV prijave u RH od trenutka izdavanja PDV identifikacijskog broja. Sustav za razmjenu informacija o PDV-u omogućuje pretraživanje baze podataka o poreznim obveznicima na području EU upravo prema identifikacijskom broju. Porezna uprava donosi rješenje o dodjeli PDV identifikacijskog broja najkasnije 8 dana od dana podnošenja zahtjeva. Porezni obveznik čija je ukupna vrijednost stjecanja dobara unutar EU tijekom tekuće kalendarske godine veća od 77.000,00 kn (prag stjecanja) obvezna je nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnijeti zahtjev za izdavanje PDV identifikacijskog broja 15 dana prije onog stjecanja dobara čijom će ukupnom vrijednosti prijeći propisani iznos. Porezna uprava donosi rješenje o dodjeli PDV identifikacijskog broja najkasnije 8 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Iz sustava PDV-a mogu izaći obveznici zbog smanjenja ostvarenog prometa, odnosno oporezivih isporuka dobara i usluga u prethodnoj kalendarskoj godini u svoti ispod 230.000,00 kn odnosno za izlazak iz sustava PDV-a u 2018. prag iznosi 300.000,00 kn. Porezni obveznik izlazi iz sustava PDV-a također i zbog prestanka – likvidacije obavljanja djelatnosti.

POPIS LITERATURE

KNJIGE I ČLANCI

- Baica, N. (2014.): Ulazak i izlazak iz sustava PDV-a za 2014. Zagreb: Računovodstvo i porezi, Raspoloživo na: <http://www.racunovodstvoiporezi.hr/sites/default/files/casopisprivitak/ripup13-12-067.pdf>
- Kalčić, R., Cvitić, L. (2013.): Značaj i dodjela PDV identifikacijskog broja. Zagreb: Porezni vjesnik 6/2013 , Raspoloživo na: <http://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/6/kalcic-cvitic.pdf>
- Markota, LJ. (2015.): Porez na dodanu vrijednost. Zagreb: RRiF plus d.o.o.
- Markota, LJ. (2016.): Obveznici PDV-a u 2017. godini – ulazak i izlazak Zagreb: RRiF br. 12/16 (UDK 336.2)
- Markota, LJ. (2015.): Kriteriji za ulazak i izlazak poreznih obveznika iz sustava PDV-a u 2016. Zagreb: RRiF br. 12/15 (UDK 336.2)
- Markota, LJ. (2016.): Likvidacija – trajni prestanak poslovanja obrtnika „dohodaša“: RRiF br. 3/16 (UDK 657.1/336.2)

ZAKONI I PRAVILNICI

- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2013.) Narodne novine br. 73/13. – 115/16.
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (2013.) Narodne novine br. 79/13. - 41/17.

MREŽNE STRANICE

- Ministarstvo financija, Porezna uprava RH: Raspoloživo na: [https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Obavijest%20u%20vezi%20PDV%20identifikacijskog%20broja%20\(22.05.2013\).pdf](https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Documents/Obavijest%20u%20vezi%20PDV%20identifikacijskog%20broja%20(22.05.2013).pdf)
- Tim4pin, URL adresa: <http://tim4pin.hr/suspendiranje-pdv-identifikacijskog-broja/>

POPIS SLIKA

Slika 1. Načini ulaska u sustav PDV-a

Slika 2. PDV identifikacijski broj

Slika 3. VIES baza

Slika 4. Razlozi izlaska iz sustava PDV-a

Slika 5. Zahtjev za izlazak iz PDV-a

POPIS TABELA

Tabela 1. Porezni obveznici koji se trebaju upisati u registar obveznika PDV-a ili registrirati se za potrebe PDV-a

Tabela 2. Porezni obveznici koji se trebaju upisati u registar obveznika PDV-a i kome se dodjeljuje PDV identifikacijski broj

Tabela 3. Kriteriji za registraciju poreznih obveznika

Tabela 4. Broj poreznih obveznika u RH u razdoblju od 2011. – 2016. godine

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Broj poreznih obveznika (mjesečni i tromjesečni) u razdoblju od 2011. do 2016. godine

Grafikon 2. Kretanje ukupnog broja poreznih obveznika od 2011. do 2016. godine